

УДК 351:316

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2026-17-269-275>

Якимишин Ігор, доцент кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я, аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Yakymyshyn Igor, Associate Professor of the Department of Physical Education, Sports and Health, Postgraduate Student of the Department of Public Management and Administration at Stepan Gzhytsky Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2588-292X>

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ТА ІНКЛЮЗИВНОСТІ СПОРТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE POLICY TO SUPPORT VETERANS IN THE CONTEXT OF SECURITY AND INCLUSIVENESS OF THE SPORTS ENVIRONMENT IN UKRAINE

Анотація. У статті висвітлено концептуальні засади безпеки та інклюзивності спортивного середовища як невіддільної складової державної політики підтримки ветеранів війни в Україні. Доведено, що в умовах сучасних викликів та необхідності масштабної ресоціалізації колишніх військовослужбовців фізична культура і спорт виступають базовим інструментом їхньої психологічної та фізичної реабілітації. Водночас поточний стан спортивної інфраструктури та чинні механізми публічного управління демонструють низку бар'єрів – від архітектурної недоступності об'єктів до браку спеціалізованих програм і кадрів, що суттєво обмежує можливості для повноцінної інтеграції ветеранів з інвалідністю та маломобільних груп.

Акцентовано увагу на необхідності трансформації підходів до державного та муніципального менеджменту у сфері спорту через впровадження стандартизованих вимог інклюзивності й безпеки. Запропоновано розгорнути міжвідомчу координацію за участю органів влади, інститутів громадянського суспільства та ветеранських об'єднань задля спільного проектування безбар'єрного середовища. Це дозволить не лише адаптувати наявні спортивні споруди до потреб захисників, а й сформувати цілісну екосистему реабілітаційних послуг на рівні територіальних громад.

Актуалізовано, що практична цінність одержаних результатів полягає у розробці прикладних механізмів удосконалення державної політики підтримки ветеранів через оптимізацію ресурсного забезпечення та запровадження збалансованої системи оцінки інклюзивних спортивних програм. Упровадження запропонованих організаційно-управлінських трансформацій дозволить мінімізувати соціальні бар'єри, подолати інституційні дисфункції та сформувати стійку спортивну інфраструктуру, здатну забезпечити ефективну ресоціалізацію, а також фізичну і психологічну реабілітацію захисників України.

Обґрунтовано, що формування безпечного та інклюзивного спортивного середовища в Україні є комплексним завданням, що вимагає переосмислення традиційних підходів до реабілітації учасників бойових дій. В умовах масштабних суспільних трансформацій фізична культура і адаптивний спорт трансформуються з категорії дозвілля у стратегічний інструмент державної політики підтримки ветеранів війни. Успішність цього процесу безпосередньо залежить від здатності органів державної влади та місцевого самоврядування ліквідувати наявні інфраструктурні, організаційні та ментальні бар'єри, створивши натомість цілісну екосистему безбар'єрних просторів на рівні кожної територіальної громади.

Ключові слова: державна політика, ветерани, спортивне середовище, формування та реалізація, інклюзивність, безпека, спортивна інфраструктура, ресоціалізація, війна, фізична і психологічна реабілітація, територіальні громади.

Abstract. The article highlights the conceptual principles of safety and inclusiveness of the sports environment as an integral part of the state policy of supporting war veterans in Ukraine. It is proven that in the conditions of modern challenges and the need for large-scale resocialization of former servicemen, physical culture and sports act as a basic tool for their psychological and physical rehabilitation. At the same time, the current state of sports infrastructure and current mechanisms of public administration demonstrate a number of barriers - from the architectural inaccessibility of facilities to lack of specialized programs and personnel, which significantly limits the opportunities for the full integration of veterans with disabilities and low-mobility groups.

The emphasis is on the need to transform approaches to state and municipal management in the field of sports through the implementation of standardized requirements for inclusivity and safety. It is proposed to develop interdepartmental coordination with the participation of government bodies, civil society institutions and veteran associations for the joint design of a barrier-free environment. This will allow not only to adapt existing sports facilities to the needs of defenders, but also to form a holistic ecosystem of rehabilitation services at the level of territorial communities. It is emphasized that the practical value of the results obtained lies in the development of applied mechanisms for improving the state policy of supporting veterans through the optimization of resource provision and the introduction of a balanced system for evaluating inclusive sports programs.

The implementation of the proposed organizational and managerial transformations will allow minimizing social barriers, overcoming institutional dysfunctions and forming a sustainable sports infrastructure capable of ensuring effective resocialization, as well as physical and psychological rehabilitation of the defenders of Ukraine. It is substantiated that the formation of a safe and inclusive sports environment in Ukraine is a complex task that requires rethinking traditional approaches to the rehabilitation of combatants. In the context of large-scale social transformations, physical culture and adaptive sports are transformed from the category of leisure into a strategic tool of the state policy of supporting war veterans. The success of this process directly depends on the ability of state authorities and local governments to eliminate existing infrastructural, organizational and mental barriers, creating instead a holistic ecosystem barrier-free spaces at the level each territorial community.

Keywords: state policy, veterans, sports environment, formation and implementation, inclusiveness, security, sports infrastructure, resocialization, war, physical and psychological rehabilitation, territorial communities.

Постановка проблеми. Сучасні виклики в Україні вимагають від органів публічної влади формування дієвих механізмів комплексної ресоціалізації та реабілітації ветеранів війни. У цьому контексті фізична культура і адаптивний спорт виступають не лише засобом відновлення фізичного здоров'я, а й потужним інструментом психологічного розвантаження та повернення захисників до активного суспільного життя. Відтак, забезпечення доступності спортивного середовища стає стратегічним завданням державної політики. Водночас практична реалізація цього завдання обмежується невідповідністю більшості вітчизняних спортивних об'єктів, особливо на рівні територіальних громад, вимогам безбар'єрності.

Наявна інфраструктура часто залишається архітектурно та комунікаційно недоступною для ветеранів з інвалідністю. Безпека та інклюзивність спортивного простору переважно сприймаються формально, без урахування комплексних потреб ветеранів, від спеціалізованого обладнання до адаптованих тренувальних програм. Управлінська проблема полягає у суперечності між високим запитом суспільства на реабілітацію ветеранів засобами спорту та інституційною неготовністю системи державного й муніципального управління забезпечити для цього належні умови. Брак міжвідомчої координації, дефіцит кваліфікованих кадрів та відсутність стандартів оцінки

інклюзивності програм знижують ефективність державної підтримки, що зумовлює нагальну потребу в розробці управлінських механізмів трансформації спортивної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування безбар'єрного простору та комплексної інтеграції вразливих груп населення є стратегічним орієнтиром модернізації публічного управління. Теоретико-методологічні засади цього процесу досліджено у працях В. Байраківського та О. Лазора [1], які розглядають інклюзивність як ключовий принцип євроінтеграційного курсу України. Науковці справедливо наголошують, що впровадження універсального дизайну є обов'язковим для подолання наслідків воєнних дій, проте відзначають наявність таких бар'єрів як обмеженість фінансових ресурсів та недостатня підготовка управлінських кадрів на місцях. У контексті воєнного стану вектор наукових пошуків зміщується у бік інноваційних підходів до підтримки безпосередньо учасників бойових дій.

Особливості трансформації публічного менеджменту у цій сфері висвітлено в дослідженні З. Гонтар та А. Каспрук [2]. Автори доводять необхідність заміни пасивних заходів державної підтримки активними та акцентують увагу на потребі подолання бюрократичних дисфункцій через цифровізацію послуг та імплементацію успішних моделей країн Європейського Союзу. Розглядаючи систему реабілітації ветеранів з інвалідністю, критично важливо враховувати роль адаптивного спорту.

Компаративний аналіз міжнародного досвіду у цьому напрямі детально проведено у праці І. Когут та В. Маринич [3]. Автори виокремили три базові інституційні моделі організації інклюзивного спорту і обґрунтували ефективність комбінованого підходу для України, обов'язковою умовою якого є системне залучення сімей ветеранів для подолання їхньої соціальної ізоляції. Високо оцінюючи внесок зазначених науковців, варто зауважити, що в Україні й досі недостатньо розробленими залишаються управлінські механізми забезпечення саме безпеки та інклюзивності спортивної інфраструктури на рівні територіальних громад, що й зумовлює актуальність пропонованої статті.

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад та розробка прикладних механізмів формування безпечного й інклюзивного спортивного середовища державної політики підтримки ветеранів війни в Україні.

Виклад основного матеріалу. Аналіз чинного нормативно-правового забезпечення засвідчує потребу в гармонізації галузевого законодавства із принципами Універсального дизайну та вимогами Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні. Наразі Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [4] переважно фокусується на паралімпійському русі та спорті вищих досягнень, залишаючи поза належним регулюванням масовий ветеранський спорт. Це зумовлює інституційні дисфункції, зокрема відсутність чітко закріплених будівельних і технологічних стандартів під час ліцензування комунальних та приватних спортивних споруд. Для подолання цього вакууму державна політика має впроваджувати жорсткі імперативи архітектурної та комунікаційної доступності об'єктів, де безпека простору вимірюється не просто наявністю пандусів, а повною адаптацією логістики будівель під потреби маломобільних груп.

Практичний вимір реалізації інклюзивних програм на муніципальному рівні стикається з гострою проблемою кадрового дефіциту та відсутності спеціалізованого методичного супроводу [1]. Штатний персонал більшості вітчизняних спортивних комплексів не володіє компетенціями у сферах адаптивної фізичної культури та військової психології, що заважає правильному дозуванню фізичних навантажень та може призвести до ретравматизації захисників. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба в розробці міжгалузевих освітніх програм на стику спортивної науки, медицини та соціальної роботи.

Запровадження обов'язкових курсів підвищення кваліфікації для інструкторів та менеджерів спортивної сфери дозволить сформувати безпечне психосоціальне середовище, орієнтоване на індивідуальні запити ветеранів з мінно-вибуховими травмами та проявами посттравматичних стресових розладів. Ефективність функціонування зазначеної системи неможлива без побудови гнучкої моделі багаторівневого врядування та залучення інноваційних економічних механізмів

підтримки. Сучасна фрагментарність взаємодії між Міністерством у справах ветеранів та Міністерством молоді та спорту України долається через створення горизонтальних координаційних рад із залученням інститутів громадянського суспільства.

З метою раціонального використання бюджетних ресурсів в умовах воєнного стану доцільно впроваджувати інструменти публічно-приватного партнерства та ваучерну систему фінансування реабілітаційних послуг. Надання ветеранам персональних «спорт-ваучерів» для самостійного вибору безбар'єрного закладу стимулюватиме здоровий ринковий конкурс, змушуючи надавачів послуг реально підвищувати рівень безпеки, сервісу та технологічної доступності спортивного простору.

Важливим вектором інституціоналізації державної політики у сфері ветеранського спорту є цифровізація управлінських процесів та створення єдиного інформаційного простору. На сьогодні ветерани війни часто стикаються з інформаційним вакуумом щодо наявних інклюзивних спортивних програм, локацій безбар'єрних об'єктів чи кваліфікованих тренерів у межах їхнього проживання. Розв'язання цієї проблеми лежить у площині інтеграції даних між Єдиним державним реєстром ветеранів війни та цифровими платформами Міністерства молоді та спорту [2]. Створення спеціалізованого інтерактивного модуля дозволить колишнім військовослужбовцям оперативно знаходити адаптовані зали, записуватися на тренування та отримувати зворотний зв'язок щодо якості надання реабілітаційних послуг.

Безпосереднім майданчиком для реалізації зазначених ініціатив виступають територіальні громади, які в межах децентралізації перебрали на себе ключові повноваження із розвитку життєвого простору [5]. Саме на муніципальному рівні виникає потреба впровадження системи суцільного інфраструктурного аудиту спортивної мережі комунальної власності. Цей процес не повинен обмежуватися формальним оцінюванням відповідності пандусів державним будівельним нормам. Необхідно запровадити комплексне паспортування об'єктів, яке враховуватиме технологічну доступність (наявність адаптивних тренажерів, підйомників для басейнів), навігаційну безпеку (тактильні елементи, дублювання інформації шрифтом Брайля) та аудіовізуальний комфорт для осіб із контузіїми та акубаротравмами.

Економічна спроможність громад щодо утримання та модернізації такої інфраструктури в умовах воєнного стану вимагає пошуку альтернативних джерел фінансування та розвитку соціального підприємництва. Публічне управління у цій сфері має змістити фокус із прямого бюджетного субсидування на створення сприятливого інвестиційного клімату для приватного сектору, який готовий інвестувати в інклюзію. Впровадження механізмів податкових преференцій на місцевому рівні, надання пільгових умов оренди комунального майна для спортивних клубів, що безкоштовно інтегрують ветеранів у тренувальний процес, та залучення міжнародних грантових донорів дозволять сформувати фінансово стійку модель розвитку ветеранського спорту без надмірного тиску на місцеві бюджети.

Побудова безпечного та інклюзивного спортивного простору вимагає не лише техніко-технологічних трансформацій інфраструктури, а й подолання соціокультурних та ментальних бар'єрів. Безпека середовища для ветеранів війни визначається рівнем готовності цивільного суспільства до безконфліктної та поважної взаємодії. У практиці управління спортивною сферою це актуалізує потребу в розробці єдиних етичних кодексів та правил поведінки для відвідувачів і персоналу спортивних закладів. Створення інклюзивної культури передбачає викорінення будь-яких проявів стигматизації чи жалю, натомість формуючи атмосферу взаємодовіри, сприймається як повноправний та активний учасник фізкультурно-оздоровчого процесу, а не об'єкт пасивної соціальної опіки.

Окремим організаційним завданням є диференціація спортивних програм залежно від етапів реабілітації та індивідуальних медико-психологічних показань захисників [7]. Державна політика у цій сфері має чітко розмежовувати первинну спортивну реабілітацію, що здійснюється в медичних закладах під наглядом лікарів, та масовий адаптивний спорт, який реалізується на базі муніципальних центрів «Спорт для всіх» чи ветеранських хабів. Для забезпечення безпеки здоров'я

учасників необхідно розробити стандартизовані протоколи взаємодії між закладами охорони здоров'я та спортивними організаціями. Це дозволить здійснювати безпечний трансфер медичних рекомендацій до тренувального процесу, запобігаючи фізичним перевантаженням та оптимізуючи рухову активність відповідно до характеру поранень.

Управлінська вертикаль у сфері ветеранського спорту потребує впровадження об'єктивної системи моніторингу та оцінки ефективності діючих програм. Сучасна система публічного управління часто ґрунтується на формальні кількісні показники, як-от кількість проведених змагань чи обсяг освоєних бюджетних лімітів, що не відображає реальної глибини ресоціалізації. Оцінювання якості функціонування спортивного середовища має базуватися на збалансованій системі якісних індикаторів (KPI). До них слід віднести рівень суб'єктивного благополуччя ветеранів, динаміку відновлення їхніх локомоторних функцій, ступінь інтеграції у локальну громаду та зниження рівня психологічної напруги, що вимірюється шляхом регулярних анонімних опитувань та соціологічних моніторингів.

Критично важливим елементом оптимізації державної політики є подолання міжвідомчої роз'єднаності через побудову інтегрованої моделі багаторівневого врегулювання. На сучасному етапі функції реабілітації ветеранів розпорошені між Міністерством охорони здоров'я (медична складова), Міністерством у справах ветеранів (соціальний захист) та Міністерством молоді та спорту (інфраструктурне забезпечення). Наслідком такої фрагментарності стає розрив «маршруту ветерана» на етапі виписки з госпіталю та його повернення до територіальної громади. Публічний менеджмент має забезпечити створення наскрізних протоколів взаємодії, де спортивна реабілітація стає логічним і обов'язковим продовженням клінічного лікування, підкріпленим єдиною цифровою базою даних та системою взаємного інформування відомств.

Окрему увагу в контексті безпеки спортивного середовища слід приділити психоакустичним та ментальним чинникам, які є визначальними для ветеранів із мінно-вибуховими травмами, контузіїями та вираженими проявами посттравматичних стресових розладів (ПТСР). Для цієї категорії захисників поняття безпеки виходить далеко за межі архітектурної безбар'єрності. Спортивні об'єкти мусять адаптувати внутрішнє середовище: знижувати рівень імпульсних шумів, уникати різкого або мерехтливого освітлення, забезпечувати чітку просторову навігацію та передбачати ізольовані «зони тиші» для оперативного саморегулювання психоемоційного стану [3]. Нехтування цими аспектами публічного управління інфраструктурою створює тригери ретравматизації, що змушує ветеранів повністю відмовлятися від відвідування публічних спортивних просторів.

У цьому процесі незамінну роль відіграють інститути громадянського суспільства та ветеранські об'єднання, які виступають ключовими суб'єктами реалізації політики «знизу вгору». Громадські організації володіють унікальним рівнем довіри серед демобілізованих військовослужбовців, реалізуючи принцип «рівний-рівному», що є найбільш ефективним у процесі ресоціалізації. Держава має делегувати частину повноважень із фізкультурно-оздоровчої роботи ветеранським хабам та громадським спілкам, використовуючи механізми державного замовлення соціальних послуг, надання цільових грантів та фінансової підтримки локальних ініціатив, що дозволить перетворити монополізовану державну систему на гнучку державно-громадську екосистему, яка оперативно реагує на реальні запити бенефіціарів.

Модернізація вітчизняного інституційного середовища повинна спиратися на критичний аналіз та імплементацію передового міжнародного досвіду. У країнах НАТО, зокрема в США та Великій Британії, спорт ветеранів розглядається як інструмент національної безпеки та суспільної стійкості. Програми на зразок американської *Wounded Warrior Project* [7] або міжнародні змагання *Invictus Games* [8] доводять, що адаптивний спорт є найшвидшим каталізатором повернення комбатантів до активного громадянського та економічного життя. Стратегічним завданням для України є адаптація цих моделей до вітчизняних реалій шляхом законодавчого закріплення статусу «ветеранського спорту» та інтеграції найкращих світових тренувальних і реабілітаційних методик у практику муніципального менеджменту.

Оптимізація ресурсного забезпечення є матеріальним фундаментом реалізації державної політики у сфері ветеранського спорту. В умовах дефіциту бюджетних коштів публічне управління має переорієнтуватися на диверсифікацію фінансових потоків. Це передбачає не лише прямі державні асигнування чи субвенції місцевим бюджетам, а й взаємодію в межах державно-приватного партнерства. Запровадження сприятливих умов для бізнесу через податкові пільги для приватних фітнес-центрів, які безкоштовно приймають ветеранів, або через надання пільгової оренди комунального майна дозволить суттєво розширити мережу доступних спортивних локацій без надмірного навантаження на публічні фінанси.

Важливим кроком на шляху інституціоналізації безпечного середовища є розробка та впровадження стандартизованої системи маркування та сертифікації спортивних об'єктів під умовною назвою «Інклюзивний спортивний простір». Органи публічної влади спільно з експертним середовищем мають затвердити чіткі критерії безпеки та доступності, що включатимуть технічні, навігаційні та психологічні параметри. Запровадження регулярного моніторингу та публічного рейтингування спортивних закладів стимулюватиме баланс між державною регуляцією та ринковою конкуренцією [9]. При цьому заклади, які отримують відповідний сертифікат, матимуть пріоритетне право на фінансування за програмами державного або муніципального замовлення реабілітаційних послуг.

Окремим, але критично важливим вектором розвитку ветеранського спорту є впровадження сімейно-центрованого підходу в реабілітаційний процес. Спортивне середовище не повинно ізолювати ветерана від його найближчого оточення; навпаки, максимальна ефективність ресоціалізації досягається тоді, коли до фізкультурно-оздоровчої та адаптивної активності залучаються члени родин захисників – дружини, чоловіки, діти чи батьки. Управління на рівні територіальних громад має стимулювати розробку спільних інклюзивних програм та проведення сімейних спортивних фестивалів. Це дозволяє подолати кризу відчуження, зміцнити мікроклімат у сім'ях комбатантів та створити додаткові соціальні опори для їхнього психологічного відновлення.

Результатом усіх запропонованих організаційно-управлінських трансформацій має стати формування цілісної, стійкої екосистеми реабілітаційних та спортивних послуг на рівні територіальних громад. Спорт для ветеранів повинен перестати бути точковою ініціативою чи разовою акцією до святкових дат. Завдання публічної влади – інтегрувати адаптивну фізичну культуру в повсякденне життя кожної громади через розгалужену мережу безбар'єрних локацій, професійний супровід та постійну фінансову підтримку. Лише такий системний підхід дозволить мінімізувати інституційні дисфункції, подолати соціальні бар'єри та забезпечити захисникам України гідне повернення до мирного, активного суспільного життя.

Висновки. Теоретичний аналіз та розробка прикладних організаційно-управлінських механізмів формування безпечного й інклюзивного спортивного середовища дозволяють розглядати адаптивний спорт як стратегічний інструмент державної політики підтримки та ресоціалізації ветеранів війни в Україні. У сучасних умовах фізична культура виступає базовим каталізатором фізичної та психологічної реабілітації захисників. Водночас повноцінне використання цього потенціалу стримується системними інфраструктурними бар'єрами, гострим кадровим дефіцитом фахівців з адаптивної фізкультури та фрагментарністю міжвідомчої координації між ключовими інституціями.

Успішна модернізація муніципальної спортивної інфраструктури безпосередньо залежить від системного оновлення нормативно-правової бази публічного управління та реалізації принципів Універсального дизайну. При цьому безпека спортивного простору для ветеранів із мінно-вибуховими травмами та проявами посттравматичних стресових розладів має комплексний характер. Діяльність органів місцевого самоврядування у цій сфері має поєднувати забезпечення архітектурної безбар'єрності, зокрема встановлення пандусів та підйомників, із обов'язковою адаптацією психоакустичних та ментальних чинників середовища через належну шумоізоляцію, зоноване освітлення й облаштування кімнат психологічного розвантаження.

Практичне значення напрацьованих рішень полягає у створенні інтегрованої моделі багаторівневого врядування на засадах державно-громадського партнерства, де провідна роль у забезпеченні безперервного реабілітаційного маршруту належить територіальним громадам та ветеранським об'єднанням. Використання нових економічних важелів, серед яких залучення позабюджетних інвестицій, ваучерна система фінансування послуг та впровадження збалансованої системи якісних індикаторів, створює умови для мінімізації інституційних дисфункцій. Такий підхід забезпечує формування стійкої, сімейно-центрованої екосистеми ветеранського спорту для ефективного повернення захисників України до активного суспільного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лазор О., Байраківський В. Формування та реалізація державної політики у сфері інклюзивного середовища. *Публічне управління і право: історія, теорія, практика*. 2025. №6. DOI: 10.31652/2786-6068-2025-6-56-67.
2. Гонтар З.Г., Каспрук А.В. Особливості публічного управління зайнятості ветеранів в Україні у контексті євроінтеграції. *Публічне управління та соціальна робота*. 2023. № 2. DOI: 10.32782/3041-1319/2023-2-1.
3. Маринич В., Когут І. Міжнародний досвід організації інклюзивної фізкультурно-спортивної діяльності для ветеранів і членів їхніх сімей. *Sport Science Spectrum*. 2025. № 4. DOI: 10.32782/spectrum/2025-4-7.
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення: 01.08.2026).
5. Ковтунова Л. Правове забезпечення інклюзивності у спорті в умовах воєнного стану в Україні. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2026. № 1. DOI: 10.32782/2221-1217-2026-1-18.
6. Васиньова Н. Роль комунікативної та інституційної взаємодії в розвитку інклюзивного публічного управління в Україні. *Літопис Волині*. 2025. № 33. DOI: 10.32782/2305-9389/2025.33.51.
7. Wounded Warrior Project. URL: <https://www.woundedwarriorproject.org/> (дата звернення: 01.08.2026).
8. Invictus Games. URL: <https://www.invictusgamesfoundation.org/invictus-community-nations/united-states> (дата звернення: 01.08.2026).
9. Бурик З. Цифрова інклюзія в публічному управлінні: подолання цифрового розриву серед населення. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2025. № 12. С. 14–29. DOI: 10.31470/2786-6246-2025-12-14-29.

REFERENCES

1. Lazor, O., & Bairakivskiy, V. (2025). Formuvannya ta realizatsiia derzhavnoi polityky u sferi inkluzyvnoho seredovyscha [Formation and implementation of state policy in the sphere of inclusive environment]. *Publichne upravlinnia i pravo: istoriia, teoriia, praktyka – Public Administration and Law: History, Theory, and Practice*, 6. <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-6-56-67> [in Ukrainian].
2. Hontar, Z.H., & Kaspruk, A.V. (2023). Osoblyvosti publichnoho upravlinnia zainiatistiu veteraniv v Ukraini u konteksti yevrointehratsii [Peculiarities of public management of veterans' employment in Ukraine in the context of European integration]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota – Public Administration and Social Work*, 2. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-1> [in Ukrainian].
3. Marynych, V., & Kohut, I. (2025). Mizhnarodnyi dosvid orhanizatsii inkluzyvnoi fizkulturno-sportyvnoi diialnosti dlia veteraniv i chleniv yikhnikh simei [International experience in organizing inclusive physical education and sports activities for veterans and their family members]. *Sport Science Spectrum*, 4. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-4-7> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro fizychnu kulturu i sport» [Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports"]. [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> [in Ukrainian].
5. Kovtunova, L. (2026). Pravove zabezpechennia inkluzyvnosti u sporti v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Legal support for inclusiveness in sports under martial law in Ukraine]. *Fizychna aktyvnist, zdorovia i sport – Physical Activity, Health, and Sports*, 1. <https://doi.org/10.32782/2221-1217-2026-1-18> [in Ukrainian].
6. Vasynova, N. (2025). Rol komunikativnoi ta instytutsiinoi vzaiemodii v rozvytku inkluzyvnoho publichnoho upravlinnia v Ukraini [The role of communicative and institutional interaction in the development of inclusive public administration in Ukraine]. *Litopys Volyni – Chronicle of Volhynia*, 33. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.51> [in Ukrainian].
7. Wounded Warrior Project. www.woundedwarriorproject.org. Retrieved from <https://www.woundedwarriorproject.org/> [in English].
8. Invictus Games. www.invictusgamesfoundation.org. Retrieved from <https://www.invictusgamesfoundation.org/invictus-community-nations/united-states> [in English].
9. Buryk, Z. (2025). Tsyfrova inkluziia v publichnomu upravlinni: podolannia tsyfrovoho rozryvu sered naselennia [Digital inclusion in public administration: overcoming the digital divide among the population]. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia – Public Administration: Concepts, Paradigms, Development, and Improvement*, 12, 14-29. <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-12-14-29> [in Ukrainian].

Історія статті / Article history:

Подано до редакції / Submitted to the editorial office (04.08.2026);

Прийнято до друку / Accepted for publication (26.09.2026);

Опубліковано / Published (10.10.2026)